

Botsing van waarde(n)? Religieuze en pedagogische waarden onder druk van de burgerschapsopdracht

Dr. Marietje Beemsterboer en Dr. Mascha Enthoven
Onderwijs Research Dagen
Onderwijs van waarde
10-07-2024

Inhoud

- Voorstellen
- Aanleiding
- Hoofdvraag
- Methode
- Resultaten
- Conclusie

Voorstellen

Marietje Beemsterboer
onderzoeker

Mascha Enthoven
lector

iholland
de pedagogische
opdracht

Onderzoekend en Vormend
handelen van leraren

Aanleiding

Burgerschapswet (2005)

Wet Verduidelijking Burgerschapsonderwijs (2021)

Aanleiding

Kinderen moeten via het onderwijs

1) respect krijgen voor en kennis van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat;

2) sociale en maatschappelijke competenties ontwikkelen en

3) kennis krijgen over en respect voor verschillen tussen mensen.

Daarnaast moet op school een cultuur bestaan die in overeenstemming moet zijn met de basiswaarden (artikel 8, lid 3 WPO, 2024).

Basiswaarden

Inspectie (2021):

vrijheid van meningsuiting, gelijkheidsbeginsel, begrip, verdraagzaamheid, afwijzen van onverdraagzaamheid, afwijzen van discriminatie, autonomie en verantwoordelijkheidsbesef

SLO (2024):

vrijheid, gelijkheid en solidariteit.

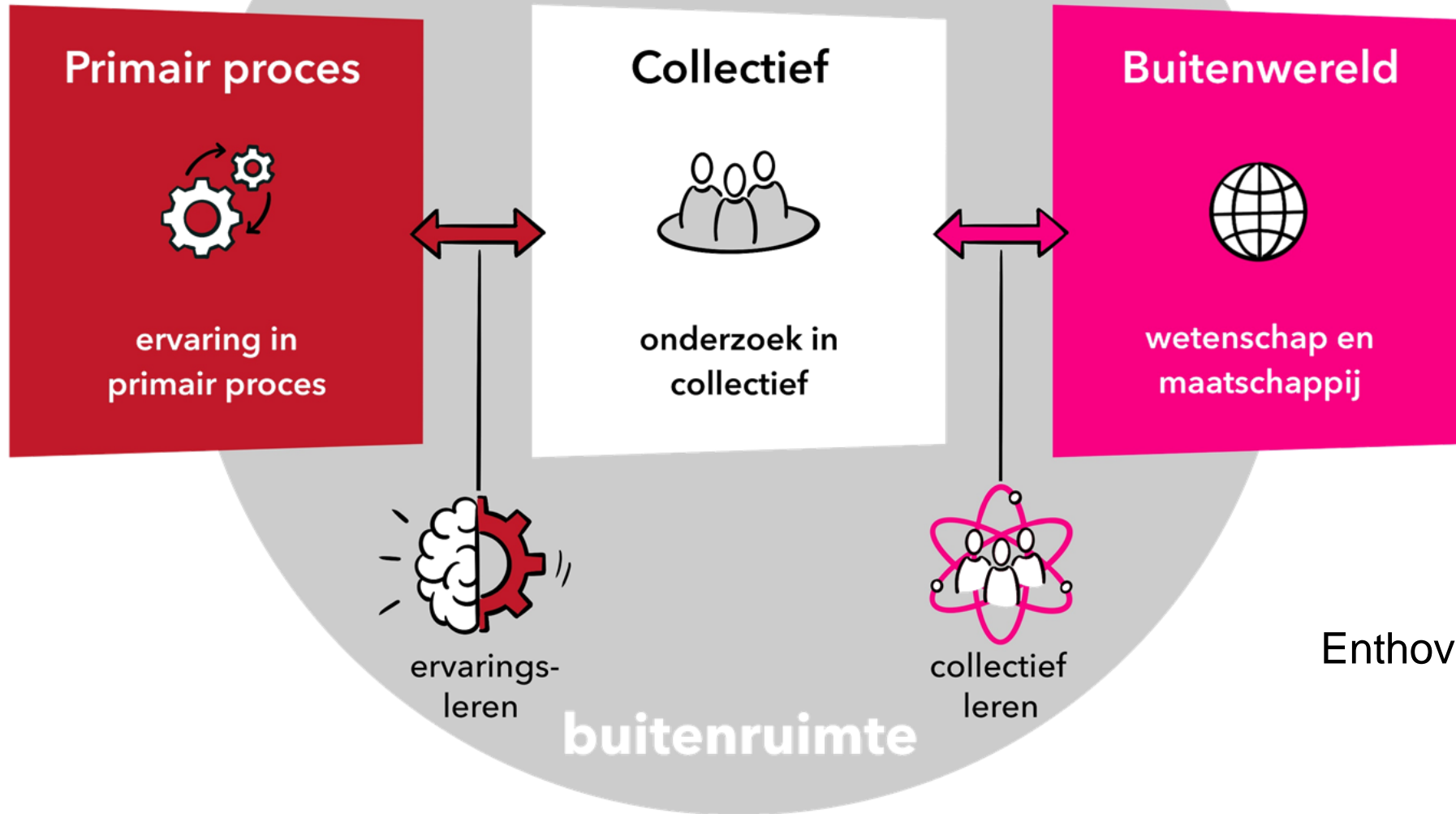
Hoofdvraag

Hoe geven leerkrachten op reformatorische scholen betekenis aan hun handelen in de klas?

Hoe verhoudt deze betekenis zich tot de burgerschapsopdracht?

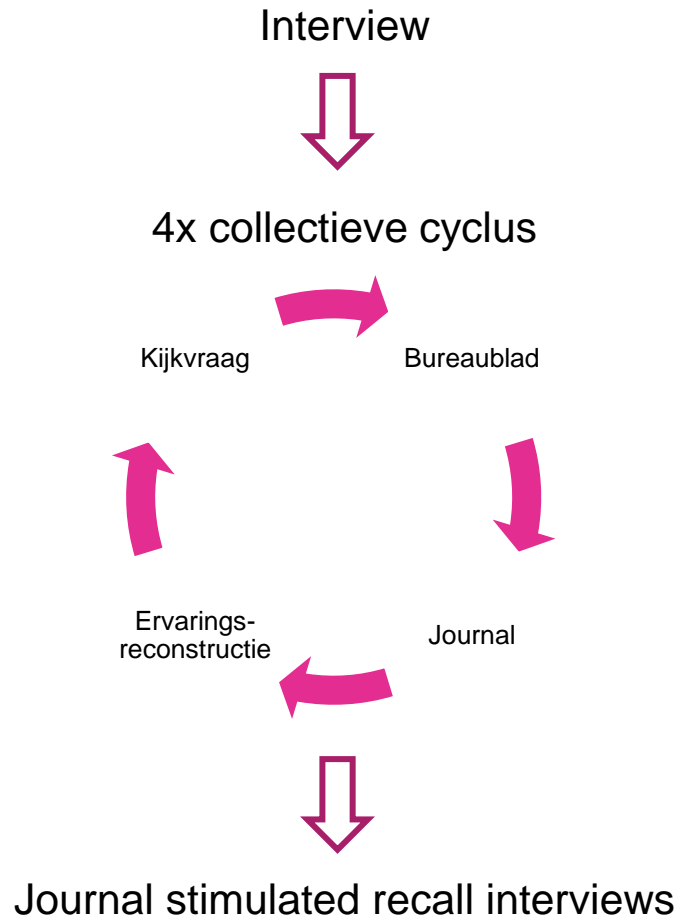

iholland
de pedagogische
opdracht

Enthoven (2020)

Methode: Dataverzameling

Methode: Dataverzameling

Reformatische basisschool 1 Biblebelt

Collectief:	6
Interviews:	4
Ervaringsreconstructies:	4
Bureaubladen:	8
Journals:	12
Journal stimulated recall:	2

Afgerond

Reformatische basisschool 2 Randstad

Collectief:	9
Interviews:	5
Ervaringsreconstructies:	4
Bureaubladen:	11
Journals:	14
Journal stimulated recall:	3

Afgerond

Resultaten: Druk op vrijheden

Pedagogisch religieuze opdracht

Pedagogisch religieuze opdracht

Burgerschapsopdracht

Ruimte voor anders denken

Burgerschapsopdracht

Maatschappij is anders dan wij

Burgerschapsopdracht

Ruimte voor de ander

Burgerschapsofdracht

Interne diversiteit

Conclusie

1. Leerkrachten ervaren druk rond de burgerschapsopdracht op de vrijheden van religieus bijzondere scholen, maar die leidt niet tot spanning in hun handelen in de klas
2. Leerkrachten ervaren vrijheid om pedagogisch religieus te handelen voor de klas.
3. Leerkrachten hebben enerzijds de behoefte om kinderen ruimte te geven om zelf tot geloof te komen en voelen anderzijds een grote verantwoordelijkheid voor de christelijke opvoeding die die ruimte begrensd.
4. Leerkrachten plaatsen de maatschappij op afstand door het onderscheid tussen 'wij' en 'de ander' te benadrukken. De maatschappij is anders dan 'wij'.

Conclusie

5. Leerkrachten interpretern de burgerschapsopdracht als een opdracht om kinderen te leren hoe zij zich als christelijk burger staande kunnen houden in de maatschappij of als christen invulling kunnen geven aan hun taak in de maatschappij.
6. 'De ander' krijgt via actualiteit ruimte in de klas. Hierbij balanceren leerkrachten tussen het weghouden van de ander om de identiteit van de school en de kinderen te beschermen enerzijds en confronteren met de ander zodat kinderen zich staande leren houden in de maatschappij anderzijds.
7. Er is een verband tussen diversiteit in de schoolpopulatie en het beeld van 'wij' en 'de ander'; een meer heterogene schoolpopulatie kent een meer divers beeld van het 'wij'.

Bedankt voor jullie aandacht!

E-mail: marietje.beemsterboer@inholland.nl

LinkedIn:

Bronvermelding

- Beemsterboer, M., & Berger, M. (2023). De wet verduidelijking burgerschapsopdracht maakt niet veel duidelijker. *Tijdschrift voor Religie, Recht en Beleid*, 14(3), 19-36.
<https://doi.org/10.5553/TvRRB/187977842023014003003>
- Beemsterboer, M. (2018). *Islamitisch basisonderwijs in Nederland*. Parthenon.
- De Jong-Markus, H. (2022). Reconciling religious diversity and mono-religiosity: The case of teachers at orthodox protestant primary schools in the Netherlands (proefschrift). Ridderprint.
- Enthoven, M. (2020). *Bedachtzaamheid na Actie. Leraar willen zijn, vanuit een krachtig collectief* (lectorale rede). Inholland.
- SLO. (2024). Conceptkerndoelen burgerschap en digitale geletterdheid. SLO.
- Wet op het primair onderwijs (2024).
<https://wetten.overheid.nl/BWBR0003420/2024-06-13>

inholland
hogeschool